

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

**2026-YIL / IYUN/6-SON,
VI-QISM**

ISSN

INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

*Elektron nashr. 2026-yil, iyun.
VI-qism*

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoiraz Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Faxridinov Zafarjon Faxridin o'g'li, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi HIJQKD boshqarma boshlig'i
Utayev Uktam Choriyevich, Anijon viloyati prokurorining o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi IJQK Departamentining Namangan viloyati boshqarmasi boshlig'i
Buzrukhonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukarimova Dinara Rustamxonovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongirاتبay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Fakhridinov Zafarjon Fakhridin ogli, Head of the DCEC under the Prosecutor General's Office of the Rep. of Uzb.
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Prosecutor of Anijan Region
Ochilov Farkhod, Head of the Namangan Regional Department of the Department of Internal Affairs of Rep. of Uzb.
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyea Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.
Abdukirimova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti,
O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi huzuridagi Iqtisodiy
jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va
taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

ISLOMIY BANK FAOLIYATI TO'G'RISIDAGI QONUNNI AMALIYOTGA TATBIQ ETISH: O'ZBEKISTONDA MOLIYAVIY INKLYUZIVLIKNING KONTSEPTUAL, METODOLOGIK VA INSTITUTIONAL ASOSLARI	12
Abdullayev Azamat Akbar o'g'li	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ СТРАТЕГИЧЕСКОГО УПРАВЛЕНЧЕСКОГО УЧЁТА В ОРГАНИЗАЦИЯХ РОЗНИЧНОЙ ТОРГОВЛИ НА ОСНОВЕ ОЦЕНКИ ОПЕРАТИВНОСТИ УПРАВЛЕНЧЕСКОГО ЦИКЛА	17
Джуманиязова Сабина Михайловна	
PAHTA TOZALASH USKUNALARI DETALLARINING XIZMAT MUDDATINI OSHIRISH UCHUN GETEROKOMPOZIT POLIMER MATERIALLAR TARKIBINI ISHLAB CHIQISH	22
Bakirov Lutfillo Yuldoshaliyevich	
O'ZBEKISTONDA ERKIN IQTISODIY ZONALAR FAOLIYATI: TAHLIL VA NATIJALAR.....	29
Ubaydullayev Muxammadjon Abdusamad o'g'li Akbarov Diyorbek Ashirali o'g'li	
TRANSFORMING CORPORATE GOVERNANCE TO MEET THE CHALLENGES OF MODERN BUSINESS MODELS.....	32
F. Djalilov	
O'ZBEKISTONDA QURILISH SOHASIDAGI TADBIRKORLIK SUBYEKTLARI RIVOJLANISH TENDENSIYALARI VA ULARNI BAHOLASH	41
Abdullayev Axror Jaxbarovich	
ЭКОНОМИКА ГОРОДСКОЙ МОБИЛЬНОСТИ: ПОТЕНЦИАЛ ЭЛЕКТРИФИКАЦИИ ОБЩЕСТВЕННОГО ТРАНСПОРТА В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН.....	47
Махкамова Надира Саидмуратовна	
MINTAQA TUMANLARI O'RTASIDAGI INVESTITSIYA VA BANDLIK NOMUTANOSIBLIK LARI HAMDA ULARNI KAMAYTIRISH MEXANIZMLARI (BUXORO VILOYATI MISOLIDA)	55
Ergashev Sherali Erali o'g'li	
BUXORO VILOYATI IQTISODIYOTINING STRUKTURAVIY TRANSFORMATSIYASI: AGRAR MODEL DAN DIVERSIFIKATSIYALASHGAN TUZILMAGA O'TISH TENDENSIYALARI (2020–2024-YILLAR).....	60
Ergashev Sherali Erali o'g'li	
IQTISODIYOTNI ERKINLASHTIRISHNING HOZIRGI BOSQICHIDA BANK TIZIMINI RIVOJLANTIRISH VA UNDA BOSHQARUVNING ZAMONAVIY PRINSIPLARINI JORIY ETISH.....	65
Tashmatov Shuhrat Hamrayevich	
MAMLUKAT IQTISODIYOTIDA XIZMATLAR KO'RSATISH IMKONIYATI VA UNI RIVOJLANTIRISH YO'LLARI	71
Xalimov Shaxboz Xalimovich	
O'ZBEKISTONDA AVLODLARARO TRANSFERTLARNING NAZARIY ASOSLARI VA IQTISODIY MAZMUNI	77
Mamadaliyeva Xafiza Xoldarovna To'rayev Mirzohid Hoshim o'g'li	
SUN'IY INTELLEKTNING O'ZBEKISTON SOLIQ TIZIMI SAMARADORLIGINI OSHIRISHDAGI AHAMIYATI	83
Hamidova Shahzoda Odiljanovna	
IQTISODIYOTDA SHAFFOFLIK, ISHONCH VA SAMARADORLIKNI TA'MINLASHDA AUDITORLIK FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISHNING	

AHAMIYATI VA ZARURLIGI.....	88
Sabirova Nodira Komil qizi	
RAQAMLI VALYUTALARNING IQTISODIYOTDAGI O'RNI VA MOLIYAVIY BARQARORLIKKA TA'SIRI	95
Nabiyeva Zilola Saydulla qizi	
XORAZM VILOYATIDA HUDUDIIY IQTISODIY BARQARORLIKNI TA'MINLASH YO'LLARI	101
Avazbek Xalbekov	
IMPLEMENTATION OF PARETO ANALYSIS, SENSITIVITY ANALYSIS AND CVP MODELING TOOLS AT SATURN METAL LLC	108
Musaeva Shoira Azimovna	
YOG'-MOY KORXONALARINING TA'MINOT ZANJIRINI TAKOMILLASHTIRISHDA SCOR (SUPPLY CHAIN OPERATIONS REFERENCE) MODELIDAN FOYDALANISHNING AFZALLIKLARI.....	116
Yuldashev Abduxakim Abdukarimovich	
ИНСТИТУЦИОНАЛЬНО-ПРАВОВЫЕ МЕХАНИЗМЫ ПРИЗНАНИЯ РЕЗУЛЬТАТОВ НЕФОРМАЛЬНОГО И ИНФОРМАЛЬНОГО ОБУЧЕНИЯ В УЗБЕКИСТАНЕ.....	122
Анвар Аллабергенов	
RAQAMLI MOLIYAVIY XIZMATLARNING YASHIL INNOVATSIYALARNI RIVOJLANTIRISHDAGI ROLI.....	128
Allanazarova B.K.	
BIOIQTISODIYOT-BARQAROR RIVOJLANISHNING STRATEGIK YO'NALISHLARIDAN BIRI.....	135
Azimova Muxlisa Alisherbekovna	
KICHIK BIZNES TIZIMINING SINERGETIKEKONOMETRIK MODELINI ISHLAB CHIQISH VA UNING PARAMETRLARINI BAHOLASH.....	139
Atamuratova Gulrux Muzafarovna	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA SUG'URTA BOZORINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	145
Xoltoyev Mirusmon Mirxamit o'g'li	
KIMYO SANOATI KORXONALARINING DIVERSIFIKATSIYALASHUV DARAJASINI NORMALLASHTIRILGAN ENTROPIYA INDEKSI ASOSIDA BAHOLASH.....	149
Razikov Otabek Rustamovich	
O'ZBEKISTONDA TURIZM INFRATUZILMASINI RIVOJLANTIRISH IMKONIYATLARI VA YO'NALISHLARI	157
Matkabulova Dilorom Xalilullayevna	
MINTAQA RAQOBATBARDOSHLIGIGA TA'SIR ETUVCHI ASOSIY KO'RSATKICHLARNI TAHLIL QILISH VA BAHOLASH. (Xorazm viloyati misolida)	165
Bekjanov Dilmurod Yuldashevich	
Narmetova Dilafruz Azamatovna	
СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ НЕФТЕГАЗОВОЙ ОТРАСЛИ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН И ОЦЕНКА ЭФФЕКТИВНОСТИ ВНЕДРЕНИЯ ИННОВАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ НА ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЯХ.....	170
Ахмедова Шахноза Козим кизи	
KREDITLASH VA MIKROQARZ TIZIMINING RIVOJLANISH TENDENSIYALARI TAHLILI	175
Elbekov Jasur Ergash o'g'li	
O'ZBEKISTONDA AHOLINING UZOQ MUDDATLI FOYDALANILADIGAN TOVARLAR BILAN TA'MINLANISH DARAJASINI MODELLASHTIRISH VA PROGNOZLASH.....	181
Sharipova Bibijon Baxtiyorovna	
ВНЕДРЕНИЕ ЦВЕТОВОЙ СИСТЕМЫ ПАКЕТОВ ДЛЯ РАЗДЕЛЬНОГО СБОРА ТВЁРДЫХ БЫТОВЫХ ОТХОДОВ В Г. ТАШКЕНТЕ: АДАПТАЦИЯ КОРЕЙСКОЙ МОДЕЛИ НА УРОВНЕ ДОМОХОЗЯЙСТВ	189
Джусупов Кубанычбек	
ATMOSFERA HAVOSINI MUHOFAZA QILISHNING HUQUQIY MEXANIZMLARI:	

ZAMONAVIY YONDASHUV VA INNOVATSION YECHIMLAR.....	196
Shamuratov Shahzod Janibek o'g'li	
SHAHARSOZLIKDA BARQAROR RIVOJLANISH KONSEPSIYASINI JORIY ETISH	200
Eshov Sherko'zi Asatulloyevich	
THE ROLE OF TAXES IN THE FORMATION OF LOCAL BUDGET REVENUES	205
Kimsanbaeva Maftuna Bakhodirovna	
DETERMINANTS OF STAKEHOLDER SATISFACTION WITH CUSTOMS CLEARANCE IN UZBEKISTAN: AN EMPIRICAL ANALYSIS	209
Khanifakhon Solikhova	
BANDLIKNI TA'MINLASHNING INNOVATSION YO'NALISHLARI (Xorazm viloyati misolida).....	213
Z. Sh. Matniyozova	
JIZZAX VILOYATI QURILISH MATERIALLARI SANOATIDA IQTISODIY SAMARADORLIKKA TA'SIR ETUVCHI OMILLARNI BAHOLASH VA ISHLAB CHIQRISH HAJMINI PROGNOZLASH	218
Umirova Gulmira Shodiboy qizi	
ИННОВАЦИОННЫЕ АСПЕКТЫ РАЗВИТИЯ НИЗКОУГЛЕРОДНОЙ ЭНЕРГЕТИКИ В ЭКОНОМИКЕ УЗБЕКИСТАНА.....	224
Rasulkulov Jamshidbek Akramkulovich	
KORPORATIV BARQARORLIKNI RIVOJLANTIRISHDA EKOLOGIK JAVOBGARLIKNING O'RNI VA AHAMIYATI.....	233
Komilova Guli Bagandik qizi	
THE ROLE OF DIGITAL INFRASTRUCTURE IN PROMOTING GREEN ECONOMIC GROWTH: EVIDENCE FROM CENTRAL ASIAN ECONOMIES.....	238
Eshboyev Mirjalol Baxrom o'g'li	
Ozatbekova Ozodaxon Nodirbek qizi	
ПОСЛЕДОВАТЕЛЬНОЕ ИНТЕРВАЛЬНОЕ ОЦЕНИВАНИЕ СРЕДНЕГО ЗНАЧЕНИЯ РАСПРЕДЕЛЕНИЯ, ПРИТЯГИВАЮЩЕГОСЯ К УСТОЙЧИВОМУ РАСПРЕДЕЛЕНИЮ.....	250
Tursunov Gafor Taurovich	
TIJORAT BANKLARI MOLIVAVIY HISOBOTI MUSTAQIL AUDITINING MOHIYATI VA O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI: BANK FAOLIYATIGA XOS RISK OMILLARINI TASNIFLASH.....	259
Ibragimov Nodirbek Baxodir o'g'li	
DEMOKRATIK TANLOV VA PROGRESSIV SOLIQQA TORTISHNING BARQARORLIGI	266
Malika Sharipova Maxmudjon qizi	
O'ZBEKISTON SHAROITIDA YASHIL ENERGETIKA MANBALARINI UTILIZATSIYA QILISHNING HUQUQIY ASOSLARI.....	273
Ibadov Shoxrux Axmatilloevich	
EKONOMETRIK MODELASHTIRISH ASOSIDA TEMIR YO'L TRANSPORTI IQTISODIY FAOLIYATINI PROGNOZLASH: 2030-YILGACHA SSENARIY TAHLILI.....	277
Fayzullayev Javlonbek Sultonovich	
TO'QIMACHILIK MAHSULOTLARI KORXONALARINING EKSPORT SALOHİYATINI OSHIRISHDA MARKETING DASTURINING O'RNI.....	283
Musayeva Shoira Azimovna	
O'ZBEKISTONDA ISH BERUVCHINING FUQAROLIK JAVOBGARLIGINI MAJBURIY SUG'URTA QILISH AMALIYOTINI TAKOMILLASHTIRISH	289
Karimberdiyeva Dilrabo Rasulovna	
BANK TAVAKKALCHILIKLARINI BOSHQARISHDA SUG'URTA INSTRUMENTLARINI QO'LLASH AMALIYOTI VA UNI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	296
Matkarimova Ayman Jengisbaevna	
O'ZBEKISTONDA AGROSUG'URTA BOZORINI RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY VA HUQUQIY OMILLARI	303
Jo'rayeva Sarvinov Baxtiyor qizi	
BOSHQARISHDA SUG'URTA INSTRUMENTLARINI QO'LLASH AMALIYOTI	

VA UNI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	309
Mustafayeva Sevara Rustamovna	
O'ZBEKISTONDA SHAXSIY SUG'URTA XIZMATLARI BOZORINI RAQAMLI TRANSFORMATSIYA QILISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI	314
Qodirova Farangiz Komilovna	
COMPARATIVE ANALYSIS OF TOURISTS' HOTEL SELECTION PREFERENCES IN THE MAJOR TOURISM REGIONS OF UZBEKISTAN	320
Sardor Kuvandikov	
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASINI BARQAROR RIVOJLANTIRISH METODOLOGIYASINING USTUVOR YO'NALISHLARI	329
Madenova Elmira Nizamatdinovna	
BOSHQARUV SIFATINI OSHIRISHDA XORIJIY TAJRIBALARDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGI.....	334
Shoyev Davronbek Axmadjonovich	
O'ZBEKISTONDA UY-JOY QURILISHI KLASSTERLARINI SHAKLLANTIRISH VA TARMOQNI 2032-YILGACHA RIVOJLANTIRISHNI PROGNOZLASH.....	340
Usmonov Mirumar Abdulla o'g'li	
YANGI O'ZBEKISTONDA TURIZM RIVOJINING DRAYVERI SIFATIDA DAVLAT TOMONIDAN QO'LLAB-QUVVATLASH.....	349
Jannazarova Gauzar Kaipnazarovna	
Raxmatova Sevinch Sobir qizi	
O'ZBEKISTONDA IFRSGA O'TISH JARAYONIDA MOLIVAVIY HISOBOTLARNING BOSHQARUV QARORLARIGA TA'SIRI: UZAUTO MOTORS MISOLIDA.....	353
Samaroxonov Asqarxon Jamolxon o'g'li	
Jo'rayeva Zahro Toshpo'latovna	
SUG'URTA KOMPANIYALARINING MOLIVAVIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING O'RNI	358
Pyotr Kim	
TOSHKENT VILOYATI BO'STONLIQ TUMANIDA TURISTIK ZONALARNI RIVOJLANTIRISHDA LOYIHAVIY BOSHQARUVNING TASHKILIYIQTISODIY AHAMIYATI (DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK ASOSIDA).....	364
Tolibboyev Zafarbek Axror o'g'li	
TURIZM SANOATINI RIVOJLANTIRISHDA LOYIHAVIY BOSHQARUV MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	372
Qarshiboyev Lochinbek Xusan o'g'li	
OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA ASOSIY VOSITALARDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGI TAHLILINI MOLIVAVIY HISOBOTNING XALQARO STANDARTLARI ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH.....	379
Muxidinov Ayubbek Nuritdinovich	
QASHQADARYODA NODAVLAT UNIVERSITETLARINING TASHKILIY RIVOJLANISHI: TALABALAR VA XODIMLAR POTENSIALINI TARKIBIY VA DEMOGRAFIK TAHLIL.....	382
Rahimov Sardor Uralovich	
O'ZBEKISTONDA SANOAT KORXONALARINING JOYLASHUVINING HOZIRGI HOLATI.....	388
Kudratov Muhammad Rustamovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA STATISTIK MA'LUMOTLARNI SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA TAHLIL QILISH IMKONIYATLARI.....	393
Umarov Abbas Nuriddin o'g'li	
ТРАНСФОРМАЦИЯ ТОРГОВО-ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ИНТЕГРАЦИИ УЗБЕКИСТАНА И РОССИИ: ИНСТИТУЦИОНАЛЬНЫЕ ОГРАНИЧЕНИЯ, СТРУКТУРНАЯ ВЗАИМОЗАВИСИМОСТЬ И СЦЕНАРИИ РАЗВИТИЯ.....	400
Муниса Турдибаева	
TURIZM SOHASIDA SIRKULAR IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHNING TASHKILIY-IQTISODIY MEXANIZMLARI	410

Yuldosheva Laylo Isroilovna MINTAQAVIY IQTISODIY O'SISHNI TA'MINLASHDA SANOAT TARMOQLARINI RIVOJLANTIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI	416
Oramov Jahongir Jo'rayevich DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK MUNOSABATLARIDA RISKLARNI BOSHQARISH.....	421
Ollokulova Feruza Mansurovna O'ZBEKISTON SANOAT KORXONALARIDA YUQORI TEXNOLOGIK USKUNALARNI XARID QILISH SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA UMUMIY EGALIK QIYMATI (TCO) KONSEPSIYASINING AHAMIYATI	428
Dadamuxamedov Abduvaxob Abduvaxidovich MOLIYAVIY HISOBOTNING XALQARO STANDARTLARI ASOSIDA HISOBOTNI TUZISH VA TAQDIM ETISH HAMDA AUDITINI TAKOMILLASHTIRISH	433
Xalilov Bahromjon Bahodirovich O'ZBEKISTON QISHLOQ XO'JALIGINING SAMARADORLIGINI TA'MINLASHDA ZAMONAVIY SUG'URTA MEXANIZMLARINI JORIY ETISH.....	441
Kalenov K.T. TIJORAT BANKLARIDA IPOTEKA KREDITLARI SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	445
Sobirov Sayfiddin Baxrom o'g'li ADIR EKOTIZIMLARINI BOSHQARISH SAMARADORLIGI KO'RSATKICHLARI TAHLILI	455
Qodirov Hamidullo Madaminjonovich AQSH VA XITOIY O'RTASIDAGI SAVDO URUSHINING JAHON IQTISODIYOTIGA TA'SIRI	466
Maxmudillayev Bahromjon Shavkatjon o'g'li O'ZBEKISTON FERMERLARINING XALQARO BOZORLARGA KIRISHINI KENGAYTIRISHDA EKSPORT KOOPERATSIYALARIDA ISHTIROK ETISHGA TA'SIR ETUVCHI OMILLARNI MARJINAL BAHOLASH.....	472
Tursunqulov G'olibjon Shavkat o'g'li TECHNOLOGY AND MODERN TOURISM: PAVING THE WAY FOR A SUSTAINABLE ENVIRONMENT.....	482
Freshta Qayoumi SUG'URTA KOMPANIYALARIDA INVESTITSIYA PORTFELINI BOSHQARISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH MEXANIZMLARI	488
Ergashev Olim Kenjayeich RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA SUG'URTA SEKTORIDA INVESTITSIYA FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI	496
Ergashev Olim Kenjayeich ВЛИЯНИЕ ЦИРКУЛЯРНОЙ ЭКОНОМИКИ НА ПОВЫШЕНИИ РЕСУРСНОЙ ЭФФЕКТИВНОСТИ ЭКОНОМИКИ.....	503
T.B. Ким TIJORAT BANKLARI MOLIYAVIY HISOBOTI AUDITIGA KOMPYUTERLASHTIRILGAN AUDIT USULLARI (CAATS) VA TAHLILIY AMALLARNI JORIY ETISH	509
Ibragimov Nodirbek Baxodir o'g'li JAMIYAT EVOLYUSIYASIDA BARQAROR IQTISODIY RIVOJLANISHNING AHAMIYATIGA DOIR NAZARIY TALQINLAR.....	516
Aripov Oybek Abdullayevich Rustamov Dilshodjon Shaydullo o'g'li SUG'URTA FAOLIYATINI BOSHQARISHDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGI	523
Umarova Aziza Hamidovna O'ZBEKISTON MAJBURIY SUG'URTA BOZORIDA TARIF SIYOSATINI SHAKLLANTIRISH MASALALARI	529
Qo'ziyeva Nozima G'ayrat qizi O'ZBEKISTONDA XORIJIY INVESTITSIYALARNI FAOL JALB QILISH XUSUSIDA	535
Artikbayev Dilshod Mumindjanovich O'ZBEKISTONDA DUKKAKLI EGINLAR BOZORIDA NARX	

O'ZGARUVCHANLIGI VA FERMERLARNING DAROMAD BARQARORLIGI	541
Islamova Malika Ilyos qizi	
ISLOM MOLIYASI VA YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA KICHIK BIZNES MOLIYAVIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASH	547
Jo'raqulova Muhlis Jahongir qizi	
СОВРЕМЕННЫЕ ЭКОНОМИЧЕСКИЕ УГРОЗЫ ФИНАНСОВОЙ БЕЗОПАСНОСТИ СТРАХОВЫХ КОМПАНИЙ И ПРИЧИНЫ ИХ ВОЗНИКНОВЕНИЯ	553
Петр Ким	
BAA VA O'ZBEKISTONDA ISLOMIY BANKCHILIK TO'G'RISIDAGI QONUNLARNING QIYOSIY-HUQUQIY TAHLILI	559
Bektemirov Muhiddin Shomirza o'g'li	
QURILISH KORXONALARIDA SUN'IY INTELLEKT ASOSIDAGI BOSHQARUV TIZIMLARINI TAKOMILLASHTIRISHNING STRATEGIK YO'NALISHLARI	564
Arifdjanova Zilola Dilshodovna	
YENGIL SANOAT KORXONALARI FAOLIYATIDA MARKETING KOMMUNIKATSIYALARIDAN FOYDALANISHNI TAKOMILLASHTIRISH (Buxoro viloyati to'qimachilik korxonalari misolida)	570
Muxsinov Bekzod Toxirovich	
JAHON TURIZMIDA DIVERSIFIKATSIYA, GLOBALLASHUV, GLOKALLASHUV TENDENSIYALARI	579
Raxmatulla Hayitboyev	
ANALYSIS OF FINANCIAL SUPPORT MANAGEMENT MECHANISMS IN JOINT-STOCK COMPANIES	585
Abduboyev Muxammad Sharofiddinovich	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA SHERIKCHILIK ALOQALARI MEXANIZMINI BOSHQARISHNI TAKOMILLASHTIRISH (Qoraqalpog'iston Respublikasi misolida)	591
Muratbaeva Aziza Nasir qizi	
IQTISODIYOTNI RAQAMLASHTIRISHDA SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARINI QO'LLASHNING JAHON TAJRIBALARINI O'RGANISH	599
Fayziyev Manuchehr Sharofiddinovich	
INVESTITSIYA DASTURLARI VA LOYIHALARINI BOSHQARISHDA RAQAMLI MENEJMENTNING MOHIYATI VA O'RNI	604
Ahmedova Dilnoza Muzaffarovna	
O'ZBEKISTONDA RAQAMLI SUG'URTA EKOTIZIMINI SHAKLLANTIRISHNING TASHKILIY-IQTISODIY MEXANIZMLARI	607
Nomozova Qumri Isoyevna	
YOSHLAR TADBIRKORLIGI: TUSHUNCHAVIY MOHIYATI VA BOSHQARUVNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	613
Gulomqodirova Ma'mura Saydumarxon qizi	
AKTIVLAR BO'YICHA EHTIMOLIY YO'QOTISHLARGA DOIR ZAXIRALARNING TIJORAT BANKLARI FOYDASINI SOLIQQA TORTISHDAGI AHAMIYATI	619
Turanov M. Sh.	
G'AZNACHILIKDA PUL OQIMLARI USTIDAN KOMPLEKS MONITORINGNI TAKOMILLASHTIRISH: SHARTNOMALAR VA TO'LOVLAR NAZORATINI RAQAMLASHTIRISH	625
Shodmonkulova Shahlo Olimjon qizi	
MANAGING THE SOCIO-ECONOMIC DEVELOPMENT OF REGIONS	638
Jumaeva D.Kh	
Khamidova N.K	
MANAGING HUMAN CAPITAL DEVELOPMENT IN ENTERPRISES IN THE DIGITAL ECONOMY	642
Jumaeva D. Kh.	
Pulotov Sh. Sh.	
TIJORAT BANKLARIDA LIKVIDLIKNI BOSHQARISH MUAMMOLARI VA ULARNI BARTARAF ETISH YO'LLARI	647
Tojiyev Rahmatilla Rahmonovich	
IQTISODIYOT TARMOQLARIDA EKONOMETRIK MODELLARDAN SAMARALI FOYDALANISH	654
Aydaniyazova Baxtigul Abilkasimovna	

MAMLAKATNI IQTISODIY RIVOJLANTIRISHNING MAKROIQTISODIY JIHATLARI.....	658
Sagieva Moldir Orazbay qizi	
XORAZM VILOYATI EKSPORT SALOHİYATINI OSHIRISHNING STRATEGIK OMILLARI VA ISTIQBOLLARI	662
Yaqubov San'at Shonazarovich	
XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA BOSHQARUV HISOBINI AMALGA OSHIRISHNING HOZIRGI HOLATI.....	668
Yahyoyev To'liqin Ismatulla o'g'li	
МЕЖДУНАРОДНЫЙ ОПЫТ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ ГОРНО-ХИМИЧЕСКИХ ПРЕДПРИЯТИЙ И МОДЕЛЬ ЕГО АДАПТАЦИИ К УСЛОВИЯМ УЗБЕКИСТАНА.....	673
Мирсаидова Шахноза Аресланбековна	
XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA BOSHQARUV HISOBİ VA TAHLILINI XALQARO STANDARTLARGA MOSLASHTIRISHNING KONSEPTUAL YO'NALISHLARI	678
Yahyoyev To'liqin Ismatulla o'g'li	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ УПРАВЛЕНИЯ ПРЕДПРИЯТИЯМИ ПИЩЕВОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ НА ОСНОВЕ ИННОВАЦИЙ.....	682
Эргашбаева Нилуфар Мухаммадсайфуллаевна	
XORAZM VILOYATIDA ULGURJI VA CHAKANA SAVDONING STATISTIK TAHLILI.....	686
Sabirova Oysuluv Shonazarovna	
O'ZBEKISTON OLIY TALIM TIZIMIDA XALQAROLASHISHNING ASOSIY XUSUSIYATLARI.....	693
Jurayev Abror Turobovich	
O'ZBEKISTONDAGI YETAKCHI TIJORAT BANKLARINING KREDITLARI VA DEPOZITLARINING TAHLILI	698
Shodiyev Odiljon Salim o'g'li	
DAROMADLARNI SOLIQQA TORTISHNING XORIJIY DAVLATLAR TAJRIBASI	702
Sabirov Mirza Qilichbayevich	
TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINI TADBIRKORLIK ASOSIDA QO'LLABQUVVATLASHDA INNOVATSION LOYIHALARNI MOLİYALASHTIRISH USULLARINI TAKOMILLASHTIRISHNING AHAMIYATI.....	706
Jubanova Bayramgul Aymuratovna	
SYSTEMATIZATION OF ESG INDICATORS AT THE LEVELS OF TOURISM ENTERPRISES, REGIONS AND THE NATIONAL ECONOMY	710
Makhmudova N.U.	
O'ZBEKISTON TURIZM DESTINATSIYASINING XALQARO IMIDJI: BRENDING VA MARKETING TAHLILI.....	716
Atajanova Shaxnoza	
XIZMATLAR SOHASIDA KICHIK BIZNES KORXONALARINI INNOVATSION RIVOJLANTIRISHNING SAMARADORLIK KO'RSATKICHLARI	720
Ulmasova Oygul Baxtiyorovna	
RECONCILING GROWTH AND ECOLOGY: ENVIRONMENTAL RESPONSIBILITY IN HYDROCARBON MARKETS	725
Kudratkhodjaeva Ziyoda Kamol kizi	
THE STATE AND SUSTAINABLE DEVELOPMENT PROSPECTS OF THE ELECTRIC POWER SYSTEM IN UZBEKISTAN	729
Surayyo Khabibullayevna Khakimdjanova	
SUV TANQISLIGI SHAROITIDA EKNLAR HOSILDORLIGINI BAHOLASHNING XORIJIY TAJRIBASI VA ZAMONAVIY ILMIY YONDASHUVLARI.....	733
Turayev Tolib	
ИСПОЛЬЗОВАНИЕ РЕКЛАМЫ В ПРОДВИЖЕНИИ ТОВАРОВ НА ЗАРУБЕЖНЫХ РЫНКАХ: ПЕРЕДОВОЙ ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ И ВОЗМОЖНОСТИ ПРИМЕНЕНИЯ В УЗБЕКИСТАНЕ.....	742
Абдуллаев Азиз Курбанович	
INSON KAPITALIDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING KO'P MEZONLI BAHOLASH MODELİ: HUDUDLAR KESIMIDA QIYOSIY TAHLIL	748

Yusubboyeva Dinora Quдрat qizi BYUDJET TASHKILOTLARIDA ICHKI AUDIT OBYEKTLARINI TANLASHDA RISK DARAJASINI MIQDORIY BAHOLASH METODIKASI.....	754
Misirov Akbarali Pardaboyevich TOSHKENT METROPOLITENI FAOLIYATI SAMARADORLIGI VA DAROMADLARINI OSHIRISH MEXANIZMINI XORIJIY TAJRIBA ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH.....	761
Xamrayev Jamshid Panjiyevich TIJORAT BANKLARINING INVESTITSION FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHNING ZAMONAVIY TENDENSIYALARI VA USTUVOR YO'NALISHLARI.....	768
Ibrohimova Lola Ibrohimovna OLIY TA'LIM TASHKILOTLARIDA MAHSULOT (ISH, XIZMAT) ISHLAB CHIQRISH XARAJATLARI VA ULARNI SOTILISHI HISOBINING AMALDAGI HOLATI.....	775
Xudayberdiyev Nizomiddin Qurbonqulovich РЕКОМЕНДУЕМЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ФИНАНСОВОЙ ОТЧЕТНОСТИ В РЕАЛЬНОМ СЕКТОРЕ УЗБЕКИСТАНА.....	782
Тожионов Жавохир Алимджанович КОНЦЕПЦИЯ «ЗЕЛЁНОЙ ЖЕЛЕЗНОЙ ДОРОГИ»: ДЕКАРБОНИЗАЦИЯ ТЯГИ И ЭКОЛОГИЧЕСКАЯ МОДЕЛЬ РАЗВИТИЯ.....	788
Мурадов Бахром Акрамжанович Машарипов Масуд Нуможонович CONTENT DELIVERY NETWORK VA ULARNING RAQAMLI EKOTIZIMDAGI O'RNI HAMDA IQTISODIY AHAMIYATI.....	794
Xujamatova Shaxlo Abdusalom qizi	

CONTENT DELIVERY NETWORK VA ULARNING RAQAMLI EKOTIZIMDAGI O'RNI HAMDA IQTISODIY AHAMIYATI

Xujamatova Shaxlo Abdusalom qizi

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti

Axborot tizimlari va texnologiyalari kafedrasi mustaqil izlanuvchi

Email: sh.khujamatova@gmail.com

Annotatsiya. Content Delivery Network (CDN) texnologiyalarining raqamli iqtisodiyotdagi o'rni, internet infratuzilmasini rivojlantirishdagi ahamiyati hamda iqtisodiy samaradorlikka ta'siri tahlil qilingan. Internet trafikining jadal o'sishi, IoT, sun'iy intellekt, Big Data, bulutli hisoblash va 5G texnologiyalarining keng qo'llanilishi sharoitida CDN tizimlarining ma'lumotlarni tezkor, ishonchli va samarali yetkazib berishdagi roli yoritilgan. Shuningdek, CDN texnologiyalarining tarmoq yuklamasini optimallashtirish, kechikish darajasini kamaytirish, foydalanuvchi tajribasini yaxshilash hamda raqamli platformalar va xizmatlar sektorining raqobatbardoshligini oshirishdagi iqtisodiy ahamiyati asoslab berilgan. Tadqiqot natijalari CDN infratuzilmasini rivojlantirish raqamli iqtisodiyotning barqaror o'sishini ta'minlashning muhim omillaridan biri ekanligini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: Content Delivery Network (CDN), raqamli iqtisodiyot, internet infratuzilmasi, kontent taqsimlash, IoT, sun'iy intellekt, Big Data, bulutli hisoblash, internet trafigi, iqtisodiy samaradorlik.

Аннотация. В статье проанализированы роль технологий Content Delivery Network (CDN) в цифровой экономике, их значение для развития интернет-инфраструктуры и влияние на экономическую эффективность. Рассмотрена роль CDN-систем в обеспечении быстрой, надежной и эффективной доставки данных в условиях стремительного роста интернет-трафика, широкого внедрения Интернета вещей (IoT), искусственного интеллекта, технологий Big Data, облачных вычислений и сетей 5G. Также обосновано экономическое значение CDN-технологий в оптимизации сетевой нагрузки, снижении уровня задержек, повышении качества пользовательского опыта и усилении конкурентоспособности цифровых платформ и сферы цифровых услуг. Результаты исследования показывают, что развитие CDN-инфраструктуры является одним из ключевых факторов обеспечения устойчивого роста цифровой экономики.

Ключевые слова: Content Delivery Network (CDN), цифровая экономика, интернет-инфраструктура, доставка контента, Интернет вещей (IoT), искусственный интеллект, Big Data, облачные вычисления, интернет-трафик, экономическая эффективность.

Abstract. This study analyzes the role of Content Delivery Network (CDN) technologies in the digital economy, their significance in the development of Internet infrastructure, and their impact on economic efficiency. The paper highlights the importance of CDN systems in ensuring fast, reliable, and efficient content delivery amid the rapid growth of Internet traffic and the widespread adoption of the Internet of Things (IoT), artificial intelligence (AI), Big Data, cloud computing, and 5G technologies. Furthermore, it substantiates the economic importance of CDN technologies in optimizing network traffic, reducing latency, improving user experience, and enhancing the competitiveness of digital platforms and digital service sectors. The findings indicate that the development of CDN infrastructure is one of the key factors for ensuring the sustainable growth of the digital economy.

Keywords: Content Delivery Network (CDN), digital economy, Internet infrastructure, content delivery, Internet of Things (IoT), artificial intelligence, Big Data, cloud computing, Internet traffic, economic efficiency.

KIRISH

Raqamli iqtisodiyotning jadal rivojlanishi global miqyosda internet infratuzilmasi, bulutli texnologiyalar, sun'iy intellekt, Buyumlar interneti (IoT) va katta hajmdagi ma'lumotlarni (Big Data) qayta ishlash tizimlariga bo'lgan talabni keskin oshirmoqda. Raqamli xizmatlar, elektron tijorat, onlayn ta'lim, video platformalar va davlatning elektron xizmatlari kengayib borayotgan sharoitda foydalanuvchilarga ma'lumotlarni tezkor, ishonchli va uzluksiz yetkazib berish masalasi dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. Mazkur vazifani samarali hal etishda

Content Delivery Network (CDN) texnologiyalari internet infratuzilmasining muhim tarkibiy qismi sifatida alohida o'rin tutadi.

CDN texnologiyalari kontentni geografik jihatdan foydalanuvchiga eng yaqin server orqali yetkazib berish tamoyiliga asoslanib, tarmoqdagi kechikishlarni kamaytirish, internet trafikini optimallashtirish, serverlarga tushadigan yuklamani muvozanatlashtirish hamda xizmatlar sifati va uzluksizligini ta'minlash imkonini beradi. Shu sababli CDN tizimlari zamonaviy raqamli platformalar, bulutli xizmatlar, video oqim platformalari, elektron tijorat tizimlari va mobil ilovalarning samarali faoliyat yuritishida strategik infratuzilmaviy elementga aylanib bormoqda.

Bugungi kunda internet foydalanuvchilari sonining muttasil ortishi, multimedia kontentlari hajmining kengayishi, 5G aloqa tarmoqlarining rivojlanishi hamda IoT qurilmalarining ommalashuvi internet trafigining misli ko'rilmaganda darajada o'sishiga sabab bo'lmoqda. Natijada raqamli xizmatlarning barqaror ishlashini ta'minlash, tarmoq resurslaridan samarali foydalanish va foydalanuvchi tajribasini yaxshilashda CDN texnologiyalarining iqtisodiy hamda strategik ahamiyati tobora ortib bormoqda.

Content Delivery Network texnologiyalarining raqamli ekotizimdagi o'rnini, ularning internet infratuzilmasini rivojlantirishdagi ahamiyati hamda iqtisodiy samaradorlikka ta'sirini ilmiy jihatdan tahlil qilishdan iborat. Tadqiqotda CDN texnologiyalarining internet trafikini optimallashtirish, ma'lumotlarni uzatish tezligini oshirish, kechikish darajasini kamaytirish, foydalanuvchi tajribasini yaxshilash hamda raqamli platformalar va xizmatlar sektorining raqobatbardoshligini oshirishdagi roli yoritiladi. Shuningdek, sun'iy intellekt, Big Data, bulutli hisoblash va IoT texnologiyalarining CDN tizimlari bilan integratsiyalashuvi natijasida yuzaga kelayotgan yangi imkoniyatlar hamda ularning raqamli iqtisodiyotning barqaror rivojlanishiga qo'shayotgan hissasi tahlil qilinadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Raqamli iqtisodiyot sharoitida kontentni samarali yetkazib berish infratuzilmasini rivojlantirish masalalari so'nggi yillarda ilmiy tadqiqotlarning muhim yo'nalishlaridan biriga aylandi. Internet trafigining keskin ortishi, bulutli hisoblash texnologiyalarining ommalashuvi, sun'iy intellekt va Buyumlar interneti (IoT) tizimlarining keng joriy etilishi kontentni tezkor va ishonchli uzatish texnologiyalarini takomillashtirish zaruratini yuzaga keltirmoqda. Shu sababli kontent taqsimlash tarmoqlari (Content Delivery Network – CDN) raqamli infratuzilmaning strategik elementi sifatida ko'plab ilmiy tadqiqotlarda o'rganilmoqda.

K. Schwab raqamli transformatsiyani To'rtinchi sanoat inqilobining asosiy omili sifatida baholab, sun'iy intellekt, bulutli texnologiyalar va global tarmoqlar iqtisodiy tizimlarning samaradorligini oshirishini ta'kidlaydi. Muallifning fikricha, zamonaviy raqamli infratuzilmaning barqaror ishlashi yuqori tezlikdagi ma'lumot almashinuvi va samarali tarmoq arxitekturasiga bevosita bog'liq.

E. Brynjolfsson va A. McAfee raqamli texnologiyalar iqtisodiy o'sishning yangi manbai ekanligini asoslab, internet platformalari, bulutli xizmatlar va ma'lumotlarni qayta ishlash texnologiyalarining ishlab chiqarish hamda xizmatlar sektoridagi samaradorlikka ta'sirini tahlil qilganlar. Ularning tadqiqotlarida raqamli platformalar faoliyatining muvaffaqiyati ko'p jihatdan tarmoq infratuzilmasining ishonchliliigi va ma'lumotlarni tezkor uzatish imkoniyatlariga bog'liqligi qayd etiladi.

McKinsey Global Institute tomonidan olib borilgan tadqiqotlarda generativ sun'iy intellekt, katta hajmdagi ma'lumotlar (Big Data) va bulutli hisoblash texnologiyalarining global iqtisodiyotga ta'siri baholangan. Hisobotda sun'iy intellekt asosida trafikni prognozlash, server resurslarini dinamik boshqarish va tarmoq yuklamalarini optimallashtirish CDN infratuzilmasining iqtisodiy samaradorligini sezilarli darajada oshirishi ta'kidlanadi.

Birlashgan Millatlar Tashkiloti Taraqqiyot Dasturining Human Development Report 2024 hisobotida raqamli transformatsiya barqaror rivojlanishning muhim omillaridan biri sifatida baholangan. Hisobotda raqamli infratuzilma, internet xizmatlari sifati va ma'lumotlar almashinuvi tizimlarini rivojlantirish iqtisodiy o'sish bilan bir qatorda ijtimoiy farovonlik va innovatsion rivojlanishga ham xizmat qilishi qayd etilgan.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqotda kontent taqsimlash tarmoqlari (Content Delivery Network – CDN)ning raqamli ekotizimdagi o'rnini va iqtisodiy ahamiyatini baholashga qaratilgan kompleks ilmiy yondashuv qo'llanildi. Tadqiqot jarayonida ilmiy abstraksiyalash, tizimli tahlil, qiyosiy tahlil, statistik ma'lumotlarni tahlil qilish hamda mantiqiy umumlashtirish usullaridan foydalanildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Raqamli iqtisodiyot sharoitida axborot oqimlarining keskin ortishi, global internet trafikining yuqori sur'atlarda o'sishi hamda raqamli xizmatlarga bo'lgan talabning kengayishi kontentni tezkor, ishonchli va samarali yetkazib

berish tizimlarini rivojlantirish zaruratini yuzaga keltirdi. Shu nuqtai nazardan, kontent taqsimlash tarmoqlari (Content Delivery Network – CDN) texnologiyalari raqamli infratuzilmaning muhim tarkibiy elementi sifatida shakllandi.

2015-yildan keyingi davrda foydalanuvchilar sonining jadal o'sishi raqamli iqtisodiyotning faol rivojlanishi, elektron xizmatlar, bulutli texnologiyalar hamda kontent taqsimlash tizimlari (CDN)ning keng joriy etilishi bilan bog'liqdir. Bu jarayon internet trafikining hajmini oshirib, ma'lumotlarni tezkor va barqaror yetkazib berishga bo'lgan ehtiyojni kuchaytirgan.

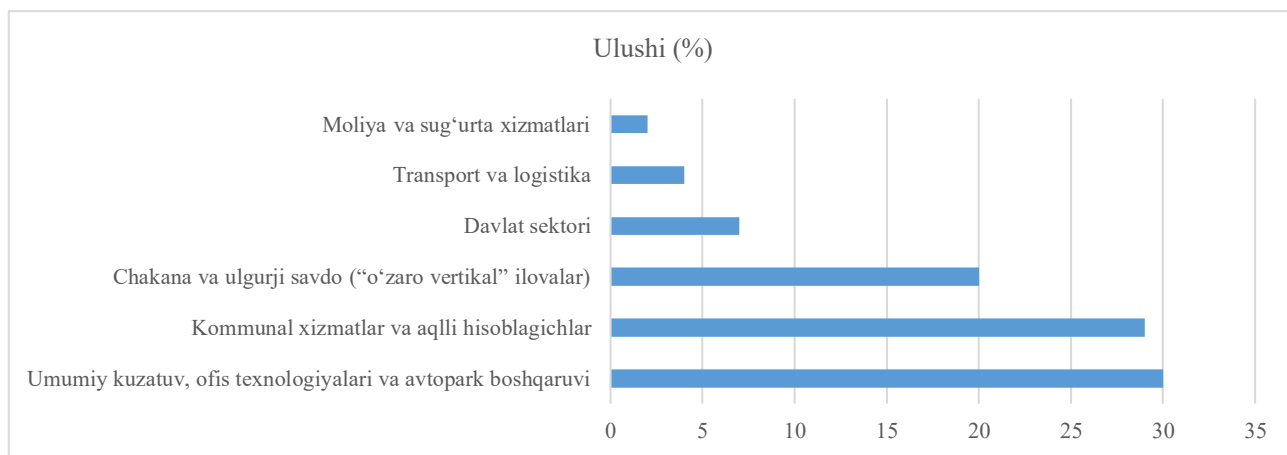
CDN texnologiyalari internet infratuzilmasining muhim elementi sifatida foydalanuvchilarga kontentni tezkor va uzluksiz yetkazib berish imkonini yaratadi. Mazkur tizimlar geografik jihatdan taqsimlangan serverlar orqali ma'lumotlarni foydalanuvchiga eng yaqin nuqtadan uzatish asosida ishlaydi, bu esa xizmat ko'rsatish tezligini oshiradi va tarmoq yuklamasini optimallashtiradi.

Internet texnologiyalari sun'iy intellekt, IoT, Big Data va bulutli hisoblash tizimlari bilan integratsiyalashgan holda xizmatlar sektorining iqtisodiy samaradorligini oshirishga xizmat qiladi. Ayniqsa, internet xizmatlarining sifat ko'rsatkichlari — tezlik, kechikish darajasi va ishonchlilik — CDN tizimlari samaradorligini belgilovchi asosiy omillar hisoblanadi.

Internet foydalanuvchilari sonining global miqyosda o'sib borishi kontent taqsimlash tizimlari va raqamli infratuzilmani modernizatsiya qilish zaruratini kuchaytiradi. Bu esa CDN texnologiyalarining raqamli iqtisodiyotdagi strategik ahamiyatini yanada oshirib, ularning iqtisodiy samaradorligini kompleks baholash va optimallashtirish bo'yicha ilmiy yondashuvlarni ishlab chiqishni talab etadi.

Internet infratuzilmasining xizmatlar sektori va raqamli iqtisodiyotdagi ahamiyati yanada oshmoqda. Ayniqsa, internet trafikinging keskin ortib borishi ma'lumotlarni tezkor uzatish, tarmoq yuklamasini optimallashtirish hamda foydalanuvchi tajribasini yaxshilash zaruratini kuchaytiradi. Shu nuqtai nazardan, kontent taqsimlash tizimlari (CDN) internet orqali uzatiladigan ma'lumotlarni samarali boshqarishning muhim vositasi sifatida namoyon bo'lmoqda.

Wi-Fi va IoT texnologiyalarining jadal rivojlanishi kontent taqsimlash tizimlari faoliyatiga bevosita ta'sir ko'rsatib, internet xizmatlari sifati, ma'lumot uzatish tezligi va foydalanuvchi tajribasini optimallashtirish zaruratini kuchaytiradi. Bu esa CDN infratuzilmasining iqtisodiy va strategik ahamiyati ortib borayotganini ko'rsatadi (1-rasm).

1-rasm. 2030-yilda IoT qurilmalarining korxona segmentlari bo'yicha ulush taqsimoti.

Mobil internet trafikinging jadal o'sishi esa CDN texnologiyalarining iqtisodiy ahamiyatini yanada oshirmoqda. Chunki video kontentlar, ijtimoiy tarmoqlar, bulutli xizmatlar va IoT qurilmalaridan foydalanish hajmining ortishi tarmoq infratuzilmasiga yuqori yuklama hosil qiladi. Bu esa xizmat ko'rsatish tezligining pasayishi, kechikish darajasining ortishi va foydalanuvchi qoniqishining kamayishiga olib kelishi mumkin.

Kontent taqsimlash tizimlari (CDN), bulutli texnologiyalar va 5G infratuzilmasining iqtisodiy ahamiyati yanada oshmoqda. Chunki IoT qurilmalaridan hosil bo'ladigan katta hajmdagi ma'lumotlarni qayta ishlash va uzatish uchun samarali raqamli infratuzilma talab etiladi. Natijada CDN texnologiyalari internet trafikini optimallashtirish, kechikish darajasini kamaytirish va foydalanuvchilarga uzluksiz xizmat ko'rsatishni ta'minlovchi muhim vosita sifatida namoyon bo'lmoqda.

Zamonaviy CDN tizimlari nafaqat ma'lumotlarni tezkor yetkazib berish vositasi, balki raqamli iqtisodiyot infratuzilmasining strategik elementi sifatida ham shakllanmoqda. Mazkur tizimlar internet trafikini optimallashtirish, tarmoq yuklamalarini muvozanatlashtirish, kechikish darajasini kamaytirish hamda

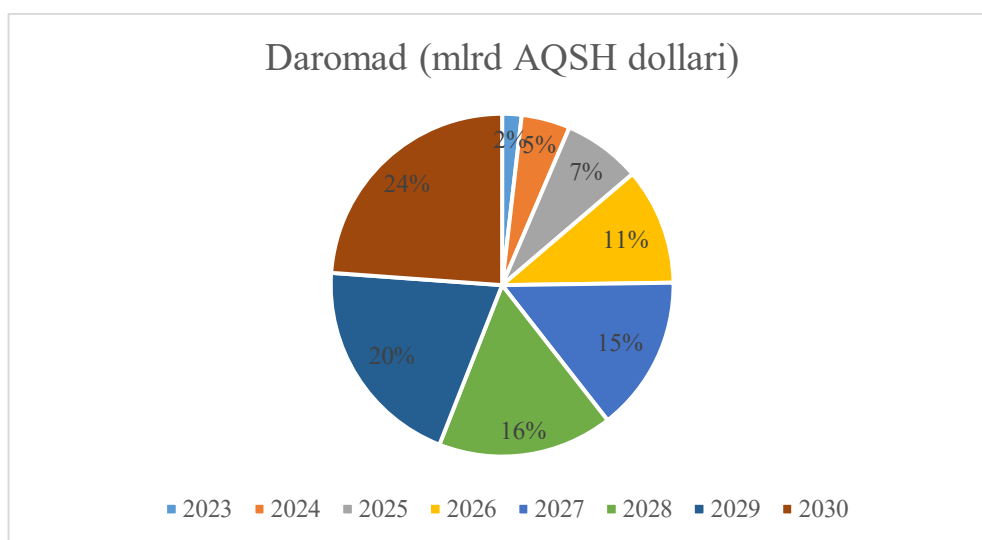
foydalanuvchilarga yuqori sifatli xizmat ko'rsatishni ta'minlash orqali iqtisodiy samaradorlikni oshirishga xizmat qilmoqda.

Kontentni yetkazib berish tarmoqlarining raqamli iqtisodiyotdagi strategik ahamiyati yanada oshmoqda. Chunki internet trafingining ortishi, multimedia kontentlari hajmining kengayishi va foydalanuvchilarning real vaqt rejimidagi xizmatlarga bo'lgan talabining kuchayishi CDN infratuzilmasini doimiy optimallashtirib borishni talab etadi. Shu nuqtai nazardan, CDN texnologiyalari raqamli platformalar faoliyatining uzluksizligini ta'minlovchi muhim infratuzilmaviy element sifatida shakllanmoqda. CDN tizimlarining iqtisodiy samaradorligi, avvalo, ma'lumotlarni foydalanuvchilarga geografik jihatdan yaqin serverlar orqali yetkazib berish asosida namoyon bo'ladi.

Bu esa:

- ma'lumot uzatish tezligini oshiradi;
- kechikish darajasini kamaytiradi;
- tarmoq yuklamasini optimallashtiradi;
- xizmatlar sifati ko'rsatkichlarini yaxshilaydi.

Natijada foydalanuvchi qoniqishi ortib, raqamli platformalarning raqobatbardoshligi kuchayadi. Ayniqsa, video platformalar, elektron tijorat tizimlari, bulutli xizmatlar va ijtimoiy tarmoqlarda CDN texnologiyalaridan foydalanish operatsion xarajatlarni kamaytirish bilan bir qatorda xizmatlar uzluksizligini ta'minlash imkonini beradi (2-rasm).

2-rasm. Buyumlar interneti (IoT) bozorining 2030-yilgacha o'sish bashorati.

Sun'iy intellekt va Big Data texnologiyalarining CDN tizimlariga integratsiyalashuvi internet trafikini avtomatik boshqarish va tarmoq resurslaridan samarali foydalanish imkoniyatlarini kengaytirmoqda. Mazkur yondashuv trafik yuklamalarini prognozlash, server resurslarini dinamik taqsimlash hamda real vaqt rejimida monitoringni amalga oshirish orqali tizim samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

Shu sababli zamonaviy CDN tizimlari oddiy ma'lumot uzatish vositasi emas, balki sun'iy intellekt asosida ishlovchi kompleks raqamli infratuzilma sifatida rivojlanmoqda. Bu esa kontent taqsimlash tizimlarining iqtisodiy samaradorligini baholash va optimallashtirish bo'yicha yangi ilmiy yondashuvlarni ishlab chiqishni talab etadi. Natijada raqamli iqtisodiyot sharoitida CDN texnologiyalarini rivojlantirish internet infratuzilmasi barqarorligini oshirish, xizmatlar sektorining samaradorligini kuchaytirish hamda raqamli platformalar faoliyatining iqtisodiy natijadorligini ta'minlashning muhim omillaridan biri hisoblanadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Kontent taqsimlash tarmoqlari (Content Delivery Network – CDN) zamonaviy raqamli ekotizimning ajralmas infratuzilmaviy elementi hisoblanadi. Internet foydalanuvchilari sonining ortishi, global internet trafingining jadal o'sishi, video kontentlar, bulutli xizmatlar, Buyumlar interneti (IoT) hamda sun'iy intellekt texnologiyalarining keng qo'llanilishi ma'lumotlarni tezkor va uzluksiz yetkazib berish tizimlariga bo'lgan ehtiyojni yanada kuchaytirmoqda. Mazkur sharoitda CDN texnologiyalari tarmoq resurslaridan samarali foydalanish, kechikish darajasini kamaytirish, ma'lumot uzatish tezligini oshirish hamda foydalanuvchi tajribasini yaxshilash orqali

raqamli platformalar faoliyatining barqarorligini ta'minlaydi.

CDN texnologiyalaridan foydalanish nafaqat texnik samaradorlikni, balki iqtisodiy natijadorlikni ham sezilarli darajada oshiradi. Jumladan, internet trafikini optimallashtirish, server yuklamalarini muvozanatlashtirish, xizmatlar uzluksizligini ta'minlash va operatsion xarajatlarni kamaytirish raqamli platformalar hamda xizmatlar sektorining raqobatbardoshligini kuchaytiruvchi muhim omillar hisoblanadi. Ayniqsa, elektron tijorat, video platformalar, moliyaviy texnologiyalar va bulutli xizmatlar sohalarida CDN infratuzilmasining iqtisodiy samaradorligi yanada yaqqol namoyon bo'ladi.

Sun'iy intellekt va Big Data texnologiyalarining CDN tizimlariga integratsiyalashuvi trafik yuklamalarini prognozlash, server resurslarini dinamik boshqarish va real vaqt rejimida tarmoq monitoringini amalga oshirish imkoniyatlarini kengaytirmoqda. Bu esa kontentni yetkazib berish jarayonlarining avtomatlashtirilishi, resurslardan oqilona foydalanish hamda internet infratuzilmasining barqarorligini ta'minlashga xizmat qiladi.

Kelgusida CDN texnologiyalarini sun'iy intellekt, 5G, edge computing va IoT infratuzilmalari bilan yanada chuqur integratsiyalash, ularning iqtisodiy samaradorligini baholashning kompleks modellarini ishlab chiqish hamda energiya tejamkor va barqaror kontent taqsimlash tizimlarini yaratish muhim ilmiy va amaliy yo'nalishlardan biri bo'lib qoladi. Mazkur yo'nalishdagi tadqiqotlar raqamli iqtisodiyot infratuzilmasining barqaror rivojlanishini ta'minlash, xizmatlar sifatini oshirish va milliy iqtisodiyotning raqamli transformatsiyasini jadallashtirishga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Schwab K. *The Fourth Industrial Revolution*. – Geneva: World Economic Forum, 2016.
2. Brynjolfsson E., McAfee A. *The Second Machine Age: Work, Progress, and Prosperity in a Time of Brilliant Technologies*. – New York: W. W. Norton & Company, 2014.
3. World Bank. *World Development Report 2021: Data for Better Lives*. – Washington, DC: World Bank, 2021.
4. International Telecommunication Union (ITU). *Measuring Digital Development: Facts and Figures 2024*. – Geneva: ITU, 2024.
5. Cisco Systems. *Cisco Annual Internet Report (2018–2023): White Paper*. – Cisco, 2020.
6. International Data Corporation (IDC). *Worldwide Internet of Things Forecast, 2024–2028*. – IDC, 2024.
7. Gartner. *Forecast Analysis: Internet of Things, Worldwide*. – Gartner Research, 2024.
8. McKinsey Global Institute. *The Economic Potential of Generative AI: The Next Productivity Frontier*. – McKinsey & Company, 2024.
9. Amazon Web Services (AWS). *What Is a Content Delivery Network (CDN)?* AWS Technical Documentation.
10. Cloudflare. *Learning Center: What Is a CDN (Content Delivery Network)?* Cloudflare Documentation.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz HAKIMOV

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Hasan MAQSUDOV

2026. № 6/6

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>